

"Kesret içinde vahdeti, terkip içinde besâteti, cemaat içinde ferdiyeti vardır." Buradaki besateti ruh olarak yorumlayanlar da var, ceset olarak yorumlayanlar da... Tevil farkının hikmeti ne olabilir?

İnsanların meseleleri anlayışları ve yorumlama biçimi farklılık arz edebilir. Önemli olan varılan sonucun bir olmasıdır.

Kainat kesret, insan ise bu kesretten süzülüp gelen bir vahdettir. Yani Allah kainat kesretini derleyip toplayıp vahid olan insan suretine çevirmiş. Kesreti sıksan vahdet, vahdeti açsan kesret olur. İnsan ile kainat arasında böyle azim bir münasebet var.

"Terkip içinde besatet var" ifadesi de aynı manaya bakıyor. Yani insanın maddi cesedi kainattaki bütün element ve unsurların birleşmesinden hasil oluyor, ama sen zannedersin ki terkip değil besateti olan bir cevherden oluşuyor. Bu kadar bileşenden oluşan bir cesedin mükemmel bir uyum ve ahenk içinde bozulmadan ve dağılmadan durması, kudret-i İlahinin bir mucizesi değil de nedir.

Kainatta ve insanda görülen bütün vahdet ve besatetler Allah'ın irade ve kudretinin bir tecellisi bir cilvesidir. Dağınıklıktaki birlik ve basitlik İlahi irade ve kudretin *-tabiri caiz ise-* bir gövde gösterisidir.